

Jaarverslag 2022

Jaarverslag 2022

maart 2023

Inhoud

Voorwoord	6
1 Adviezen	8
1.1 Grenzeloos onderzoeken – Stimuleer interdisciplinariteit met twee onderscheidende overheidsrollen	8
1.2 Briefadvies over de Nationale Wetenschapsagenda (NWA)	10
1.3 Jongeren en het zorgen voor hun morgen	10
1.4 Coronascenario's doordacht: Handreiking voor noodzakelijke keuzes	11
1.5 Samen grip krijgen op wicked problems: lessen uit de coronacrisis (essay)	12
1.6 Kennis in conflict – Veiligheid en vrijheid in balans	13
1.7 Brief Duiden van de kwaliteiten van wetenschap	15
1.8 Doorwerking eerdere adviezen	17
2 Achtergrondstudies en overige publicaties	20
2.1 Stimulating interdisciplinary research (Technopolis)	20
2.2 How National Governments and Research Institutions Safeguard Knowledge Development in Science and Technology (LeidenAsiaCentre – Universiteit Leiden)	20
3 Overige activiteiten en externe contacten	21
3.1 AWTI-Jaarsymposium Nieuwe coalities voor onderzoek & innovatie	21
3.2 INNOvember	21
3.3 Samenwerking andere adviesraden	22
3.4 Internationale samenwerking	22
3.5 Relatie met parlement en regering	23
4 Communicatie	24
4.1 Communicatiestrategie	24
4.2 AWTI e-mail alert	24
4.3 Gezamenlijke Nieuwsbrief Adviesraden	24
5 Organisatie en personeel	25
5.1 De raad	25
5.2 Secretariaat	25
5.3 Financiën	26
6 AWTI-publicaties in 2022	27
Adviezen	27
Achtergrondstudies	27
Jaarverslag 2021	27
Overige	27
7 Werkwijze	28

Voorwoord

Advies uitbrengen aan de regering en het parlement, waarin wetenschap, technologie en innovatie in samenhang met elkaar bekeken wordt, dat is de missie van de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI). Aan deze missie hebben we ook in 2022 weer hard gewerkt. Een jaar waarin we te maken hadden met maatschappelijke ontwikkelingen die ons uit evenwicht kunnen brengen. Denk aan de naweeën van de coronapandemie, de oorlog in de Oekraïne, maar ook aan de effecten van klimaatverandering en vergrijzing.

Terugblik

Vanaf 1 april 2022 heeft de AWTI weer een voorzitter. Eppo Bruins is de tiende voorzitter van wat eerst de Raad van Advies voor het Wetenschapsbeleid (RAWB), daarna Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) heette en nu de AWTI heet. In 2022 nam de AWTI afscheid van de zeer gewaardeerde raadsleden Nienke Meijer, Roshan Cools en Tim van der Hagen. In de vele jaren dat zij lid waren van de AWTI hebben ze belangrijke bijdragen geleverd aan een veelheid van adviezen. De AWTI is hen zeer erkentelijk voor hun deskundigheid, inzet en samenwerking. In december 2022 zijn een drietal nieuwe raadsleden toegetreden. Met de versterking door Anka Mulder, Jolanda Kluin en Vinod Subramaniam is de raad weer compleet.

Met het adviesrapport over Grenzeloos Onderzoeken werd op 6 april 2022 aan minister Dijkgraaf het eerste gevraagde advies in 2022 door onze nieuwbakken voorzitter overhandigd. Een lovende kabinetsreactie stelt dat de AWTI de kenmerken van interdisciplinair onderzoek scherp uiteenzet en men onderschrijft de aanbevelingen die invulling krijgen in het beleid. In de daaropvolgende maanden werd een veelvoud aan briefadviezen, gezamenlijke adviezen met veertien adviesraden, een essay en nog een adviesrapport uitgereikt aan regering en parlement. Een brede uiteenzetting van de inhoud van deze adviesproducten is terug te vinden in dit jaarverslag.

Vooruitblik

Vol trots kijken we terug op de ingezette verandering én vooruitgang. Dat kan alleen succesvol als iedereen daarvoor openstaat en meedenkt. Met de drie langjarige thema's uit het werkprogramma: (1) WTI voor de grote maatschappelijke uitdagingen in internationale context, (2) een wendbaar, weerbaar en toekomstbestendig WTI-systeem en (3) versterking van samenwerking in het kennis- en innovatie ecosysteem, zijn we klaar om ook in 2023 het prachtige werk voort te zetten.

Den Haag, maart 2023

Eppo Bruins
Voorzitter

Patrick Essers
Secretaris-directeur

Adviezen

1.1 Grenzeloos onderzoeken – Stimuleer interdisciplinariteit met twee onderscheidende overheidsrollen

Nederland kan zich beter voorbereiden op complexe maatschappelijke vraagstukken nu en in de toekomst. Hiervoor is duidelijker en krachtiger beleid nodig voor het stimuleren van interdisciplinair onderzoek. Want maatschappelijke oplossingen en wetenschappelijke doorbraken zijn zelden binnen slechts enkele onderzoekdisciplines te verwachten. Nu blijven belemmeringen bestaan en kansen nog deels onbenut, doordat de overheid haar eigen rol rondom interdisciplinair onderzoek niet scherp genoeg neerzet en oppakt. Daarom is de boodschap van dit advies: onderscheid twee rollen en versterk ze om interdisciplinariteit te stimuleren.

De twee rollen zijn: (1) vol vertrouwen ruimte bieden aan grensverleggend onderzoek dat vanuit de wetenschap en samenleving ontstaat; (2) richting geven aan en coördineren van onderzoek gericht op maatschappelijke opgaven. Met een krachtige invulling van deze twee rollen doet de overheid recht aan de twee mechanismen waarop interdisciplinariteit tot stand komt, namelijk bottom-up en top-down. Een overtuigende invulling van de twee rollen leidt tot een effectief samenspel tussen verschillende actoren en verschillende soorten interdisciplinariteit, zo laat de raad in dit advies zien.

De AWTI doet vier aanbevelingen om dit advies in praktijk te brengen:

- ▶ Faciliteer bottom-up interdisciplinariteit vol vertrouwen en met minder voorwaarden. Doe dat ten eerste door het starten van een nieuw programma dat gericht is op excellente interdisciplinariteit in kleine teams. Doe dat daarnaast door in andere programma's de drempels voor niet-wetenschappelijke partijen te verlagen.
- ▶ Maak duidelijker keuzes om top-down interdisciplinariteit te concentreren in een beperkt aantal onderzoeksplatformen voor maatschappelijke transitie. Doe dat allereerst door het creëren van een aantal grootschalige collaboratieve onderzoeksplatformen en neem daarnaast fiscale belemmering voor samenwerking weg.
- ▶ Stimuleer interdisciplinariteit via het hoger onderwijs. Steun daarbij de ontwikkeling van opleidingen die interdisciplinariteit bevorderen en verklein de relatieve nadelen voor het opzetten van vernieuwende, interdisciplinaire opleidingen.
- ▶ Verbind en gebruik kennis over interdisciplinariteit beter in beleid en praktijk. De kennis over interdisciplinariteit neemt nationaal en internationaal toe, maar moet beter indalen en verbonden worden met de praktijk van onderzoekers en beleidsmakers.

Landing

Het advies is op 6 april 2022 aangeboden aan minister Dijkgraaf van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het kwam die dag ook beschikbaar op de website en het werd rondgestuurd naar betrokkenen, relevante Kamerleden, en de pers via een persbericht.

Bij het uitkomen van het advies was er de nodige publiciteit. Op sociale media van OCW ([Twitter](#) en [LinkedIn](#))

Hoe interdisciplinair onderzoek te stimuleren. Van de [@AdviesraadWTI](#) ontving ik een interessant advies hierover. Met dit onderzoek kunnen we oplossingen proberen te vinden op steeds complexere maatschappelijke en wetenschappelijke vraagstukken. Zie: awti.nl/actueel/nieuws...

[Translate Tweet](#)

3:13 PM · Apr 6, 2022 · Twitter Web App

werd gemeld dat het advies was uitgekomen (zie foto). In het universiteitsblad [Vox](#), van de Radboud Universiteit, stond een interview met Roshan Cools over het advies. Verder heeft Eppo Bruins een interview gegeven aan het Hoger Onderwijs Persbureau (2611 abonnees), wat werd overgenomen in de universiteitsbladen [DUB](#) (Universiteit Utrecht), [Delta](#) (TU Delft), [Ad Valvas](#) (Vrije Universiteit) en [Utoday](#) (Universiteit Twente). Ook Research Professional News had een [artikel](#) over het advies (achter een betaalmuur).

Het advies was door de staf in een bijdrage op het Kennisfestival van OCW op 1 april 2022 aangekondigd, door een tipje van de sluier al op te lichten.

Het algemene beeld is dat het advies goed geland is, de inhoud herkend en geaccepteerd wordt, en dat de reactie erop overwegend passend is bij de boodschap. Het conceptuele

onderscheid tussen bottom-up en top-down mechanismen bij het ontstaan van interdisciplinariteit lijkt te resoneren bij beleidsmakers, bestuurders en onderzoekers. Het advies stelt geen radicale beleidswijzigingen voor – het gaat immers niet heel slecht in Nederland –, maar roept wel op tot het doorvoeren van een aantal verbeteringen.

Aandacht van de Tweede Kamer en impact op beleid

Het advies is op een aantal plaatsen nader toegelicht. Zo heeft Eppo Bruins een lezing gegeven op de ledenmiddag van de KNAW over interdisciplinariteit, op basis van het advies. Het advies is ook gepresenteerd op een Kennislunch van OCW, waarna ook aandacht voor het advies op het intranet van OCW verscheen. Begin oktober sprak Ellen Moors op een Maatschappelijk-Verantwoord-Innoveren-bijeenkomst over interdisciplinariteit, waarin ze ook putte uit het advies. Op 25 januari 2023 heeft de staf het rapport toegelicht bij een [bijeenkomst](#) van het Netherlands Institute for Advanced Studies in Amsterdam.

In de officiële [kabinetsreactie](#) van 12 september 2022 komt de minister expliciet terug op het advies. Hij dankt de AWTI voor het advies, dat volgens hem scherp het belang en de verschillende kenmerken van interdisciplinariteit op een rijtje zet. De minister geeft in zijn reactie aan hoe de vier aanbevelingen opvolging krijgen in het beleid.

Zonder het advies expliciet te noemen, wil NWO een grotere rol spelen in “het bevorderen van mono-, inter-, en transdisciplinaire samenwerking.” In de [evaluatie van de NWA](#) door een externe en onafhankelijke evaluatiecommissie, wordt expliciet gebruik gemaakt van het AWTI-advies. Bijvoorbeeld het advies om de kennis over interdisciplinariteit beter te verbinden: “De noodzaak om te leren komt eveneens uit een recent advies van de AWTI over interdisciplinaire samenwerking. De AWTI constateert dat kennis over interdisciplinaire en transdisciplinaire samenwerking nog gefragmenteerd is en onvoldoende verbonden met de praktijk.” (p. 43).

In de Tweede Kamer staat het advies geagendeerd op 18 april 2023 voor het commissiedebat over het Wetenschapsbeleid.

Verder zien we het advies terugkomen in andere adviesteksten, zoals een recent adviesrapport van de KNAW ‘[Met de kennis van straks](#)’: “Ten derde is het belangrijk om kennis over inter-, multi- en transdisciplinaire samenwerking te vergroten. Instellingen moeten meer werk maken van interdisciplinariteit. Een goede leidraad daarvoor is een advies uit 2022 van de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie (AWTI).” (p28).

1.2 Briefadvies over de Nationale Wetenschapsagenda (NWA)

Op 13 april 2022 stuurde de AWTI een briefadvies over de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) naar de minister van OCW. De aanleiding hiervoor was dat het beleid rondom de NWA werd geëvalueerd. In het briefadvies werpt de AWTI een kritische blik op het NWA-beleid. De boodschap was kritisch en drieledig:

- ▶ Breng de NWA terug naar de kern en focus op maatschappelijke opgaven,
- ▶ Geef het NWA-beleid een duidelijkere positie binnen het wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid, én
- ▶ Versimpel drastisch het aanvraagproces en de coördinatie.

Landing en impact

Op 13 april 2022 is het briefadvies openbaar beschikbaar gekomen via de AWTI-website. De volgende ochtend verscheen een interview met de voorzitter van de AWTI in Trouw over het briefadvies: *“De Nationale Wetenschapsagenda moet gaan doen waarvoor die was bedoeld: de samenwerking stimuleren van wetenschap en maatschappij. Dat zegt Eppo Bruins, de nieuwe voorzitter van adviesraad AWTI.”*

Op 14 september 2022 reageerde de minister op het briefadvies van de AWTI. Dat deed hij in een brief waarin hij ook reageerde op de onafhankelijke evaluatie van de NWA en de brief van NWO over die evaluatie. Het is duidelijk dat in al deze rapporten en brieven rekening gehouden is met boodschap van de AWTI. In het evaluatierapport NWA van de commissie Baele wordt op verschillende plekken verwezen naar het eerdere advies Grenzeloos Onderzoeken (zie hieronder).

De minister maakt, refererend naar de reactie van NWO zelf, drie punten waaraan gewerkt gaat worden. Deze punten zijn in lijn met de aanbevelingen van de AWTI:

- 1 De minister en NWO geven aan dat er in de NWA meer ruimte komt voor maatschappelijke vraagsturing, met een rol voor *citizen science* en meer kennis van interdisciplinariteit voor een betere beoordeling.
- 2 Het NWA-programma zal, volgens de brief van de minister duidelijker worden neergezet (“profilering, prioritering en agendering”).
- 3 Instrumentarium moet beter worden toegesneden op de betrokken partners.

Het is op dit moment onduidelijk in hoeverre deze ambities zijn gerealiseerd.

1.3 Jongeren en het zorgen voor hun morgen

Jongeren maken zich zorgen over hun toekomst. Veertien adviesraden van de regering en het parlement werkten samen aan een inspiratiebundel van artikelen, waarin zij de samenleving en politiek oproepen om te zorgen dat de huidige én toekomstige jonge generaties een hoopvolle toekomst tegemoet kunnen gaan. Voor een toekomst met perspectief moeten jongeren een stem krijgen in het politieke debat en mee kunnen bouwen aan beleid, ook op lange termijn.

In de AWTI-bundelbijdrage *Loop een stukje harder voor de jeugd* roept de AWTI op jonge mensen meer te waarderen voor de bijdrage die zij nu al leveren aan wetenschap, technologie en innovatie en geeft voorbeelden van deze bijdrage. Jongeren onderzoeken de wereld en innoveren, werken in technische beroepen, starten hun eigen innovatieve bedrijven en denken mee over de toekomst van de wereld. De AWTI-bijdrage sluit af met drie groepen jongeren die we zeker meer moeten waarderen voor hun bijdrage aan WTI: (1) vakmensen met een beroepsopleiding, (2) studenten, stagiairs en promovendi die een groot deel van de wetenschap draaiende houden en (3) jonge ondernemers. Het ontwerp van de bundel heeft een ontwerpprijs gewonnen.

Landing

Op 23 mei 2022 werd door de veertien adviesraden gezamenlijk de inspiratiebundel uitgebracht. De bundel werd eerder op 19 mei 2022 aangeboden aan minister Bruins Slot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Minister Bruins Slot ziet de bundel als belangrijke opdracht om te werken aan de toekomst van jongeren en perspectief te bieden, samen met de rest van het kabinet.

Binnenlands bestuur publiceerde een artikel in mei 2022: "Positie van jongeren staat onder druk", het Nederlands Dagblad schreef een achtergrondartikel "Onderwijs, arbeidsmarkt en woningmarkt: de nood onder jongeren is hoog", De Nieuws BV van BNNVARA interviewde Jet Bussemaker en Maurice Knijnenburg over de gehele bundel op NPO radio 1 en diverse lokale en media publiceerden erover. Het gaat hierbij om aandacht voor de bundel als geheel.

1.4 Coronascenario's doordacht: Handreiking voor noodzakelijke keuzes

Om Nederland te helpen goed voorbereid te zijn op toekomstige ontwikkelingen van het coronavirus, heeft de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid het initiatief genomen voor een project waarin de verschillende scenario's nader worden uitgewerkt en de opgaven voor de verschillende maatschappelijke sectoren verder in kaart worden gebracht.

De AWTI en De Jonge Akademie hebben gezamenlijk de uitwerking van de scenario's gemaakt voor het domein wetenschap, technologie en innovatie. Daarin stelt de raad dat wetenschappelijk geïnformeerd beleid en wetenschappelijke duiding voor het brede publiek in elk scenario van belang is. Kennisinstanties moeten de ruimte hebben om zelf prioriteiten te stellen en maatregelen te treffen die passend zijn voor hun situatie. Ze moeten ook zorgen voor ondersteuning en faciliteiten om verantwoord gebruik te kunnen maken van digitale technologieën. En daarvoor investeren in 'state of the art' digitale infrastructuur. Kennisinstanties en de overheid kunnen ook cocreatie-initiatieven vanuit de samenleving beter faciliteren en benutten. Daarmee komt ander potentieel beschikbaar waardoor de kennisbasis wordt verrijkt en creatieve en werkbare oplossingen in beeld komen. Het essay 'Samen grip krijgen op wicked problems: lessen uit de coronacrisis' zoomt in op dit aandachtspunt en laat zien dat de overheid samen met de samenleving tot meer veerkracht en betere oplossingen voor complexe maatschappelijke vraagstukken kan komen (zie paragraaf 1.5 van dit jaarverslag).

De gezamenlijke rapportage is tot stand gekomen onder coördinatie van de WRR, in nauwe samenwerking met de Gezondheidsraad, de Raad van State, de Raad voor het Openbaar Bestuur en de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving. Daarnaast leverden de volgende organisaties een bijdrage: Adviesraad Internationale Vraagstukken, Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie, College voor de Rechten van de Mens, KNAW (inclusief De Jonge Akademie), Nederlandse Sportraad, Onderwijsraad, Raad voor Cultuur, Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming en Sociaal-Economische Raad (in de vorm van betrokkenheid kroonlid).

Landing

De gezamenlijke rapportage is op 5 september 2022 gepubliceerd en door de WRR namens alle betrokken adviesraden aangeboden aan regering en parlement. De WRR heeft namens alle adviesraden het adviesrapport besproken met de SG's, het Maatschappelijk Impact Team (MIT), diverse bewindspersonen, de GGD's en de NCTV. Het rapport heeft ook veel aandacht gekregen in de landelijke en regionale pers, op sociale media en in de Tweede Kamer. In de Tweede Kamer is het adviesrapport besproken in een [plenair debat](#) van 6 september 2022, in het [Commissiedebat van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport](#) en in schriftelijke vragen en schriftelijke overleggen met de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De AWTI heeft via de eigen kanalen (website en sociale media) het rapport onder de aandacht gebracht en daarbij gebruik gemaakt van de toolbox van de WRR.

Impact op beleid

Op 13 januari 2023 stuurde het kabinet [een reactie op het rapport aan de Tweede Kamer](#). In zijn reactie dankt het kabinet de WRR en de betrokken adviescolleges voor hun inspanningen en inzichten. Deze gezamenlijke inspanningen en inzichten benadrukken dat de pandemie een brede maatschappelijke impact heeft gehad en dat het coronabeleid een opgave is die meerdere beleidsterreinen beslaat en dus ook vanuit meerdere beleidsterreinen benaderd dient te worden.

Het kabinet benadrukt het belang van denken in scenario's als een belangrijk hulpmiddel in de strategische beleidsvorming en bij crisisbeheersing. In de kabinetsreactie gaat het kabinet in op de overkoepelende lessen en aanbevelingen van het rapport, maar niet op de specifieke uitwerking voor de verschillende beleidsdomeinen, waaronder wetenschap, technologie en innovatie. Het kabinet wil meer en breder het perspectief van verschillende partijen in de samenleving ophalen bij maatschappelijke vraagstukken en dilemma's. Ook wil het kabinet meer aandacht hebben voor verschillende kwetsbare groepen. Daarnaast onderschrijft het kabinet de aanbeveling om de goede tijden te benutten om de slechte tijden te doordenken. Daarom zal voor verschillende zwaardere scenario's gesimuleerd worden hoe in crisistijd tot effectieve en onderbouwde besluitvorming kan worden gekomen. Op deze manier zijn we beter voorbereid op toekomstige besluitvorming in tijden van crisis. Het kabinet vindt dat de uitwerking van de scenario's die zijn gedaan door de verschillende adviesraden, hierbij van grote toegevoegde waarde zijn.

1.5 Samen grip krijgen op wicked problems: lessen uit de coronacrisis (essay)

Er zijn al veel lessen getrokken uit de coronacrisis – ook over de positie van wetenschap, technologie en innovatie. Toch blijft één punt nog onderbelicht, stelt de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie in dit essay: cocreatie tussen overheid, onderzoekers en samenleving. Die ontstond onder hoogspanning van de pandemie met initiatieven zoals de fieldlabs of de ontwikkeling van de CoronaMelder. De overheid kan cocreatie beter en structureler faciliteren. Dat is nodig omdat er meer weerbarstige problemen op ons afkomen die alleen opgelost kunnen worden met inbreng uit diverse bronnen: wetenschap, praktijk en beleid. Binnen de wetenschap over grenzen van disciplines heen kijken volstaat niet. Ook kennis en ervaring uit de praktijk moeten worden gebruikt.

In het essay roept de AWTI het kabinet op om een doordacht plan en bijpassende instrumenten te ontwikkelen zodat cocreatie succesvol kan worden ingezet voor de volgende fase in de pandemie, maar ook voor andere complexe maatschappelijke vraagstukken. Denk bijvoorbeeld aan de zeer urgente klimaatcrisis en de noodzakelijke transitie in energie en duurzaamheid. De raad geeft daarbij ook een aantal aandachtspunten.

Het essay is het resultaat van het adviestraject 'Wetenschap, technologie en innovatie in het nieuwe normaal' dat onderdeel was van het werkprogramma 2021. In dit adviestraject stond de vraag centraal hoe het kabinet de coronacrisis ten positieve kan aanwenden om de positie en impact van wetenschap, technologie en innovatie (WTI) te versterken.

De raad heeft in dit adviestraject ervoor gekozen een essay uit te brengen in plaats van een regulier adviesrapport. Er verschenen meer rapporten over de impact van de pandemie op de samenleving en wetenschap en innovatie in het bijzonder. Met het essay wilde de raad een onderscheidende boodschap afgeven en die op een compactere en uitgesprokener manier uitdragen.

Landing

Op 22 september 2022 verscheen in het Nederlands Dagblad het opinieartikel '[Overheid, betrek samenleving veel actiever bij aanpak complexe problemen](#)' door Eppo Bruins en Marleen Stikker. Op dezelfde dag is het essay '[Samen grip krijgen op wicked problems. Lessen uit de coronacrisis](#)' gepubliceerd op de website van de AWTI. Het persbericht 'Overheid: pak problemen aan met kennis en inventiviteit uit de samenleving' werd verstuurd en het essay is breed verspreid onder de contacten van de AWTI en de media.

Naast het opinieartikel in het Nederlands Dagblad is het persbericht en het essay opgepikt door de redacties van universiteitsbladen en de HOP Nieuwsbrief (week 39). Via de sociale mediakanalen (Twitter, LinkedIn) en de e-mail alert van de AWTI hebben we het essay gelanceerd. Die berichten zijn ook opgepakt door anderen.

Het essay is ook opgenomen in de wekelijkse email nieuwsbrief van het Rijks Innovatie Community, een platform voor rijksmedewerkers en mensen van de (semi) publieke organisaties met wie zij rond innovatieopgaven samenwerken.

Impact op beleid

Het essay heeft niet dezelfde status als een adviesrapport of briefadvies en wordt daarom niet officieel aangeboden (met een overhandiging of per brief) aan de regering en/of parlement. Een kabinetsreactie is daarom niet verplicht.

Relatie met andere adviezen en activiteiten van de AWTI

De boodschap van het essay is onderdeel van een bredere boodschap van de AWTI over het belang van maatschappelijke co-creatie. Het betrekken van niet-wetenschappers bij onderzoek en innovatie was bijvoorbeeld onderdeel van het AWTI-symposium '[Nieuwe coalities voor onderzoek en innovatie](#)' dat de raad in april 2022 organiseerde. Ook in het advies 'Grenzeloos onderzoeken' en het briefadvies over de NWA benoemt de raad het belang van transdisciplinair onderzoek als manier om niet-wetenschappers meer te betrekken bij onderzoek en innovatie en beter gebruik te maken van de innovatiekracht van de samenleving.

Parallel aan het essay heeft de AWTI samen met verschillende adviesraden onder leiding van de WRR het rapport '[Coronascenario's doordacht. Handreiking voor noodzakelijke keuzes](#)' uitgebracht. In dit rapport is ook de boodschap van het essay verwerkt, inclusief een verwijzing naar het essay zelf. Zie voor verdere toelichting 'Coronascenario's doordacht. Handreiking voor noodzakelijke keuzes'.

1.6 Kennis in conflict – Veiligheid en vrijheid in balans

De wereld is volop in verandering. Als gevolg hiervan wordt internationale samenwerking voor kennisinstellingen steeds complexer. Deze samenwerking levert veel op, maar er zijn ook risico's.

Om kennisontwikkeling in Nederland veilig én van hoog niveau te houden, pleit de AWTI in dit advies voor een lerende aanpak, met blijvende aandacht voor nuance en meer bewustwording. Dit is ten eerste nodig omdat het begrip kennisveiligheid nog onvoldoende helder is; en het beleidsterrein is ontlukend en nog niet geëvalueerd. Ten tweede is dit nodig omdat er een reflex mogelijk is om zo veel mogelijk risico's te mitigeren, wat kan doorslaan en resulteren in ongewenste tweede orde-effecten. Ten derde valt op dat op veel plekken onderzoekers nog onvoldoende bewust zijn van de risico's.

Om deze lerende aanpak, met blijvende aandacht voor nuance en meer bewustwording te realiseren, spoort de AWTI in dit advies de overheid en kennisinstellingen langs drie lijnen aan actie te ondernemen. De aanbevelingen zijn als volgt

- ▶ **Conceptualiseer: verbeter het begrip van kennisveiligheid**
De overheid heeft een leidende taak bij het verder ontwikkelen en verbeteren van begripsvorming rond kennisveiligheid en het in balans brengen van verschillende waarden en belangen.
- ▶ **Differentieer: in risico's, maatregelen en organisaties**
Er is behoefte aan een aanpak van kennisveiligheid, die zowel duidelijkheid verschaft aan onderzoekers over wat wel en niet kan, als differentiatie mogelijk maakt naar type onderzoek, gebruikte data, sociale context en samenwerkingspartners. En die ingrijpt op zowel bewust als onbewust onveilig gedrag.
- ▶ **Realiseer: vergroot het bewustzijn en de capaciteit**
Kennisinstellingen zullen verder moeten werken aan de bewustwording van de risico's, ontwikkeling van kennis en expertise, en het vergroten van handelingsopties. De rijksoverheid dient dit te ondersteunen.

Bij elke aanbeveling formuleert dit advies enkele concrete acties, zoals het opzetten van een bewustwordingscampagne, het bevorderen van kennisuitwisseling over dit thema, en het ontwikkelen van een professionaliseringsmodel voor kennisveiligheid.

Voor het advies werd gebruik gemaakt van de achtergrondstudie *How National Governments and Research Institutions Safeguard Knowledge Development in Science and Technology* van het LeidenAsiaCentre, onderdeel van de Universiteit Leiden.

Van het advies verscheen een Engelse vertaling: *Knowledge in Conflict: Striking a Balance between Security and Liberty*

Landing

Op 1 december 2022 is het advies aangeboden aan de minister van OCW, uit handen van de voorzitter van de AWTI, Eppo Bruins, en raadslid Ellen Moors. Naast de minister van OCW waren ook plaatsvervangend DG Bedrijfsleven en Innovatie van het ministerie EZK en de plaatsvervangend Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid van het ministerie van J&V (zie foto). Op sociale media van de AWTI en het ministerie van OCW was volop aandacht voor het advies.

Op de avond voor het verschijnen van het advies, besteedde [Nieuwsuur](#) uitgebreid aandacht aan het onderwerp kennisveiligheid. De aanleiding hiervoor was het advies van de AWTI en Eppo Bruins kwam uitgebreid aan het woord. Eerder die week was het Dreigingsbeeld Statelijke Actoren van de NCTV, MIVD en AIVD uitgekomen, wat de nieuwswaarde verhoogde. Ook op de [NOS](#) was er aandacht voor het advies.

Verder was er bij de 'landing' aandacht voor het advies in de universiteitsbladen van de [Universiteit Utrecht](#), de [TU Delft](#), [Universiteit Twente](#), [Universiteit Maastricht](#) en de [TU Eindhoven](#).

Aandacht van de Tweede Kamer en impact op het beleid

Op 23 december 2022 stuurde de minister van OCW, mede namens de minister van J&V en de minister van EZK, een brief over de voortgang van de aanpak kennisveiligheid hoger onderwijs en wetenschap aan de Tweede Kamer. Die voortgangsbrief bevatte ook de beleidsreactie op het AWTI-advies. In de brief wordt aangegeven dat het advies op een goed moment komt. De minister "kies[t] voor een lerende aanpak die de AWTI [...] aanbeveelt" (p. 12). Verschillende aanbevelingen en acties worden door de minister ter harte genomen en opgevolgd. In het bijzonder wordt er een bewustwordingscampagne gestart en zal de minister de doorontwikkeling faciliteren van

het netwerk kennisveiligheid tot een 'learning community' voor kennisinstellingen. Dit moet het kennisniveau en het handelingsperspectief verhogen, waar de AWTI tot opriep.

Behalve vanuit de regering is er op andere plekken ook aandacht voor het advies.

- ▶ Op 4 februari 2023 verscheen een column van de AWTI over dit advies in het blad De Ingenieur.
- ▶ VNO-NCW nodigde de AWTI uit om het advies toe te lichten bij een bijeenkomst van de 'technologiecommissie', waarin de CTO's van verschillende grote bedrijven in Nederland bijeenkomen. Deze bijeenkomst was op 7 februari 2023 en behalve de AWTI waren ook mensen van EZK aanwezig.
- ▶ Op 14 februari 2023 organiseerde de AWTI een bijeenkomst over 'capability maturity models'. Daarin namen beleidsmedewerkers van verschillende overheidsonderdelen deel, namelijk het ministerie van J&V, het ministerie van EZK, het ministerie van OCW en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- ▶ Op 28 maart 2023 is de AWTI uitgenodigd op een bijeenkomst over kennisveiligheid in Brussel, georganiseerd door TNO, de KNAW en Neth-ER.
- ▶ Op 14 april 2023 organiseert de AWTI een seminar over het advies, waarbij verdieping wordt aangebracht in het begrip kennisveiligheid.
- ▶ De WRR is gestart met een adviestraject over 'De kantelende wereldorde'. Daarvoor onderzoeken zij verschillende domeinen, waar de effecten van deze kantelende wereldorde te zien zijn. Eén van die domeinen is die van kennisontwikkeling. Daarvoor organiseren ze een ronde tafel samen met de AWTI over kennisveiligheid.
- ▶ Tijdens het European STI Policy Council congres op 5 mei 2023 in Praag, presenteert de AWTI de aanbevelingen uit het advies aan zijn Europese zusterorganisaties.
- ▶ KIVI organiseert op 16 mei 2023 een bijeenkomst over kennisveiligheid, naar aanleiding van het advies. De AWTI zal daar spreken.

In de Tweede Kamer staat het advies geagendeerd op 18 april 2023 voor het commissiedebat over het Wetenschapsbeleid.

1.7 Brief Duiden van de kwaliteiten van wetenschap

Met deze brief ging de AWTI in op een verzoek van de vaste Kamercommissie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om inzichtelijk te maken hoe de kwaliteit van wetenschap op objectieve wijze vastgesteld kan worden. Kwaliteit van wetenschap heeft te maken met waarden die aan bepaalde wetenschappelijke activiteiten worden toegedicht. Wetenschap kent intrinsieke en extrinsieke waarde en het is dan ook beter te spreken van kwaliteiten van wetenschap. De kwaliteiten van wetenschap verschillen tussen verschillende typen onderzoek en typen profielen van wetenschappers.

Sinds het begin van deze eeuw ontstaat er steeds meer onvrede met de sterke focus op de kwantitatieve beoordeling van de kwaliteiten van wetenschap en de eenzijdige aandacht voor de resultaten van onderzoek, veelal publicaties en citaties. Het resultaat van onderzoek is echter maar een kwaliteit van wetenschap. In het verlengde van eerdergenoemde onvrede komt er steeds meer aandacht voor de impact die wetenschappelijke resultaten, wetenschappers en kennisinstellingen hebben op onderwijs, beleid, maatschappelijke vraagstukken en het innovatie- en verdienvermogen, oftewel, de andere kwaliteiten van wetenschap.

Het anders evalueren van de kwaliteiten van de wetenschap is vooral een cultuurverandering, omdat wetenschappers in leiderschapsposities vaak carrière hebben gemaakt in het verouderde systeem waarbij het zwaartepunt op publicaties en citaties lag. Cultuurveranderingen duren vaak lang en kennen weerstand. Het is van belang stap voor stap aanpassingen te doen, iedereen in de wetenschap te betrekken en in gesprek te blijven over de vragen, behoeftes, zorgen en mogelijkheden. Daarbij is leidend dat er niet één kwaliteit van wetenschap is.

Om de pluriformiteit van kwaliteiten van wetenschap en wetenschappers te kunnen duiden is een rijk en genuanceerd palet van kwantitatieve en kwalitatieve methoden en indicatoren nodig. Deze indicatoren moeten passen bij de eigenschappen en behoeften van verschillende vakgebieden, verschillende kerndomeinen van wetenschap en verschillende profielen van wetenschappers. Het is van belang dat de methodes en indicatoren valide zijn en passen bij de doelen van een onderzoeksfonds of -programma, of van een profiel en loopbaan van een wetenschapper. Verdere ontwikkeling van deze methodes en indicatoren voor de kerndomeinen onderwijs, leiderschap, patiëntenzorg en impact verdient prioriteit.

De Nederlandse kennisinstellingen, inclusief hogescholen, moeten dit gezamenlijk ontwikkelen en hierin van elkaar kunnen leren. Ook binnen een kennisinstelling hoeft niet iedere faculteit of unit het wiel opnieuw uit te vinden als de dialoog hierover goed georkestreerd wordt. Gezamenlijk optrekken voorkomt ook te grote verschillen in de manieren van erkennen en waarderen tussen kennisinstellingen. Te grote verschillen zouden de mobiliteit van wetenschappers en daarmee hun loopbanen in Nederland kunnen belemmeren.

De beweging naar open science, de groeiende aandacht voor de maatschappelijke impact van wetenschap en de onvrede met de eenzijdige focus op het meten van wetenschappelijke output speelt ook buiten Nederland. De ontwikkeling van andere manieren om de kwaliteiten van wetenschap te evalueren is internationaal in gang gezet en Nederland is daarin een voorloper. Critici zijn bang dat de internationale positie van Nederland zal verzwakken door deze ontwikkeling. Een stevige internationale positie van de Nederlandse wetenschap is van belang omdat Nederland een aantrekkelijke samenwerkingspartner wil zijn voor de internationale wetenschappelijke gemeenschap, maatschappelijke organisaties en het internationale bedrijfsleven. Echter, er zijn vooralsnog geen indicaties dat het anders evalueren van wetenschap en wetenschappers invloed heeft op de internationale positie van de Nederlandse wetenschap.

Landing

Op maandag 19 december 2022 heeft de raad de brief aangeboden aan voorzitter Bergkamp van de Tweede Kamer.

Ook verscheen op 19 december 2022 een interview met Eppo Bruins in ScienceGuide, waarbij de AWTI voorzitter benadrukte dat kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren elkaar aan moeten vullen in de beoordeling van kwaliteiten van wetenschap.¹ Daarnaast werd de AWTI voorzitter geïnterviewd door het Hoger Onderwijs Persbureau, wat heeft geleid tot verschillende online publicaties.²

¹ <https://www.scienceguide.nl/2022/12/awti-gooi-metrics-niet-overboord-bij-erkennen-en-waarderen/>

² o.a. <https://www.delta.tudelft.nl/article/ondanks-kinderziekten-erkennen-en-waarderen-de-toekomst-meent-awti>; <https://universonline.nl/nieuws/2022/12/20/ondanks-kinderziekten-is-erkennen-en-waarderen-de-toekomst-meent-awti>; <https://dub.uu.nl/nieuws/ondanks-kinderziekten-erkennen-en-waarderen-de-toekomst-meent-awti>.

Op de website van het nationale Erkennen & Waarderen programma werd aandacht besteed aan de aanbieding van de brief.³ Op sociale media werd ook door diverse mensen aandacht geschonken aan de brief.

Op 23 januari 2023 heeft Eppo Bruins een toelichting op de brief gegeven bij een vergadering met commissievoorzitters, projectleiders en communicatiespecialisten Erkennen & Waarderen, georganiseerd door Universiteiten van Nederland (UNL) in het Academiegebouw Universiteit Utrecht.

In maart 2023 is op verzoek de brief in het Engels vertaald, omdat UNL in gesprek met internationale partners naar de brief wil kunnen verwijzen.

Aandacht van de Tweede Kamer

Hatte van der Woude (VVD) was aanwezig bij de aanbieding van de brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer. In de procedurevergadering van 19 januari 2023 werd verzocht om een kabinetsreactie op de brief. Daarnaast bestaat er een mogelijkheid dat er een ronde tafel georganiseerd wordt.

Impact op beleid

Een kabinetsreactie wordt in de loop van 2023 verwacht.

1.8 Doorwerking eerdere adviezen

Het streven naar impact is een wezenlijk onderdeel van de taak van de AWTI. Impact wil zeggen dat het advies van de AWTI doorwerkt in het beleid, de politiek en de maatschappij. Impact is doorgaans lastig eenduidig vast te stellen. Adviesrapporten zijn immers onderdeel van een complex proces van besluitvorming. Ze verschijnen idealiter op het moment dat er (impliciet of expliciet) behoefte aan is. Vaak verschijnen in een dergelijke periode tegelijk ook rapporten van andere organisaties en vinden daarover gesprekken plaats met belanghebbende partijen, waardoor impact niet direct rechtstreeks is toe te schrijven aan één organisatie. Het realiseren van impact kan bovendien jarenlang duren. Strategisch advies kan ondertussen wel van invloed zijn op de manier van denken en de beleidsontwikkeling die uiteindelijk zullen leiden tot veranderingen. Soms zullen dat de veranderingen zijn die de adviesraad voorstelde, soms kiest de politiek voor een andere richting. In beide gevallen is er sprake van impact. Maar ook het feit dat een advies wordt besproken in rapporten van andere organisaties, of in de media, is te zien als een vorm van doorwerking. Voor dit jaarverslag belichten wij diverse adviezen waar dit het geval was.

Oppakken en doorpakken – Durven kiezen voor energie-innovatie (2016)

AWTI-voorzitter Eppo Bruins was keynote spreker bij de Transitietop 'Energieonderzoek voor de toekomst' op 22 juni 2022, die werd georganiseerd door de Netherlands Energy Research Alliance (NERA). De verschillende organisaties – uit de kenniswereld, het bedrijfsleven en de overheid – deden op deze Transitietop een gezamenlijke oproep om energie-innovatie te organiseren langs de lijnen van het AWTI-advies 'Oppakken en doorpakken'.

Een ander punt van doorwerking van het advies kwam naar voren in de Kamerbrief van de minister van EZK, Adriaansens, over een 'strategisch en groen industriebeleid'. Daarin wordt aangekondigd dat de 'SDE++ regeling stapsgewijs uitgebreid [wordt] met meer innovatieve oplossingen' door daar aparte 'schotten' voor te maken. Deze aanpassing van de stimuleringsregeling voor duurzame energie om zo ook innovatie van meer technologieën te bevorderen was al door de AWTI geadviseerd in het advies uit 2016, maar destijds wilde EZK daar nog niet aan.

---

³ <https://recognitionrewards.nl/2022/12/20/duiden-van-kwaliteiten-van-wetenschap/>

Het stelsel op scherp gezet – Naar toekomstbestendig hoger onderwijs en onderzoek (2019)

Ter voorbereiding van de beleidsbrief 'Hoger onderwijs en wetenschap' was de AWTI betrokken bij de voorbereidende analyses die door het Rathenau Instituut zijn uitgevoerd ('Kennis voor het wetenschapsbeleid'). Onderdeel daarvan waren ook twee internationale bijeenkomsten, georganiseerd door AWTI en het Rathenau Instituut, waarin met vertegenwoordigers van overheden en adviesraden uit diverse Europese landen werd gediscussieerd over mechanismen voor onderzoeksprioritering. Het verslag van deze bijeenkomsten is toegevoegd aan het Rathenau-rapport en gepubliceerd (zie https://www.rathenau.nl/sites/default/files/2022-06/Mechanismen_voor_onderzoeksprioritering_Rathenau_Instituut.pdf)

In de beleidsbrief 'Hoger onderwijs en wetenschap' van 17 juni 2022 zijn veel aspecten van het AWTI-advies 'Het stelsel op scherp gezet' te herkennen. Niet alleen kondigt de minister een toekomstverkenning van het stelsel aan. Deze toekomstverkenning bevat veel strategische vragen die ook geadresseerd werden in het AWTI-advies. Maar ook geeft de minister een prominente plaats aan het vergroten van de maatschappelijke impact van hoger onderwijs en onderzoek, in lijn met het AWTI-advies. Zowel om te zorgen dat de gekozen studierichtingen beter aansluiten bij de maatschappelijke behoefte en om studentenstromen beheersbaar te houden zodat de kwaliteit van het hoger onderwijs gewaarborgd kan worden, als om de benutting van kennis in maatschappij en economie te verbeteren. Dit laatste is een punt waar de AWTI in vele adviezen keer op keer aandacht voor heeft gevraagd.

In juni 2022 heeft de AWTI aan de vaste Kamercommissie OCW een bijdrage gestuurd voor het commissiedebat over de beleidsbrief 'Hoger onderwijs en wetenschap'. In die bijdrage geeft de AWTI de Kamer een kort overzicht van het advies uit 2019, inclusief een aantal aandachtspunten voor de bespreking van de beleidsbrief in het commissiedebat.

In het Bestuursakkoord dat de minister met de sector heeft gesloten in juli 2022 vormt 'profilering en samenwerking' een belangrijke beleidslijn. Daarbij vormen sectorplannen een belangrijk instrument. Dit waren aanbevelingen in het AWTI-advies 'Het stelsel op scherp gezet', die hiermee hun doorwerking lijken te hebben.

In november 2022 heeft de AWTI aan minister Dijkgraaf een brief verstuurd waarin de raad de minister informeert van welke adviezen het van belang is om opnieuw kennis te nemen met het oog op de toekomstverkenning. In de brief geeft de raad een samenvatting van de belangrijkste adviezen die van toepassing zijn op de verschillende vragen in de toekomstverkenning. Naar aanleiding van de brief hebben beleidsmedewerkers van OCW, VH en UNL gesproken met de voorzitter en de staf van de AWTI over de toekomstverkenning.

Krachtiger kiezen voor sleuteltechnologieën (2020)

In de Kamerbrief 'Innovatie en Impact' pleit het kabinet voor meer strategische keuzes en meer strategische inzet op technologieontwikkeling die ten goede komt aan zowel industrie- als digitaliseringsbeleid (*Kamerstukken II* 2022/23, 33 009, nr. 117). Voor het bepalen van technologische speerpunten zal het ministerie van EZK, samen met stakeholders uit onderzoeks- en innovatie-ecosystemen, het initiatief nemen tot het ontwikkelen van een Nationale Technologiestrategie. Dit is in lijn met de aanbevelingen van het AWTI-advies uit 2020. De staf van AWTI heeft met de beleidsmedewerker van EZK gesproken over de opzet van de Nationale Technologiestrategie en daarbij de aandachtspunten van het advies onder de aandacht gebracht.

Beter van start - De sleutel tot doorgroei van kennisintensieve start-ups (2020)

In februari 2022 was er nogmaals aandacht voor dit advies in de pers naar aanleiding van het vertrek van een topwetenschapper uit Nederland, mede omdat deze vond dat het ondernemende wetenschappers te moeilijk wordt gemaakt. AWTI-raadslid Jos Benschop wees in het *Financieele Dagblad* op de toezegging die staatssecretaris Keijzer had gedaan dat er gewerkt zou moeten worden aan nieuwe standaardvoorwaarden voor academische start-ups waarin beter rekening werd gehouden met de belangen van de start-ups. Door het vertrek van de staatssecretaris leek dat te zijn blijven liggen. Maar dit is later in het jaar wel opgepakt, mede vanuit Techleap en UNL. Op 16 februari 2023 zijn deze nieuwe *deal terms* gepresenteerd tijdens de bijeenkomst *State of Dutch Tech 2023*.

Rijk aan kennis - Naar een herwaardering van kennis en expertise in beleid en politiek (2021)

De uitbreiding van Dienst Analyse en Onderzoek (DAO) van de Tweede Kamer werd in het advies 'Rijk aan kennis' al aangekondigd voor 2021, maar in de praktijk is deze pas in 2022 geïmplementeerd. Met deze uitbreiding beoogt het Presidium de DAO om te bouwen en door te ontwikkelen tot een expertisecentrum zoals door de AWTI geadviseerd in 'Rijk aan kennis'.

Samen de lat hoog leggen - Regio en rijk bundelen krachten voor innovatie (2021)

Het volgende kabinet zet in lijn met dit advies in op actieve samenwerking met de regio, zoals aangegeven in zijn visie op innovatie en impact (*Kamerstukken II 2022/23*, 33 009, nr. 117). Diverse organisaties verwijzen naar het AWTI-advies, waaronder ROM Nederland en in de evaluatie van de ROMs door BCI, Smart Industry Schaa sprong Agenda 2022 – 2026 en Brainport Development in de Strategische Agenda Brainport Eindhoven.

Kansen pakken met kennis - Hoe onderzoekers en ondernemers elkaar beter vinden (2021)

Op 13 januari 2022 verzorgden secretaris-directeur Essers, raadsleden Heimovaara en Moors en raadsmedewerkers Knops en Eveleens een technische briefing voor de Vaste Tweede Kamercommissie voor EZK over het advies *Kansen pakken met kennis - Hoe onderzoekers en ondernemers elkaar beter vinden*.

Op 31 maart gaven raadsmedewerkers Knops en Eveleens een presentatie op het Kennisfestival van het ministerie van OCW over het advies *Kansen pakken met kennis*. Daarbij werden de lessen uit het advies over het verbeteren van de kennisuitwisseling tussen onderzoekers en ondernemers doorvertaald naar lessen voor de kennisuitwisseling tussen onderzoekers en (beleids)ambtenaren.

Kabinetsreactie

In de Kamerbrief 'Innovatie en impact' van 11 november 2022 en het bijbehorende actieplan reageert het kabinet op de AWTI adviezen 'Kansen pakken met kennis' (2021) en 'Beter van start' (2020). Het kabinet geeft aan dat de inzichten en aanbevelingen uit het AWTI-advies 'Kansen pakken met kennis' zijn benut voor de kabinetsvisie op 'Innovatie en impact'. Over de drie hoofdaanbevelingen schrijft het kabinet:⁴

"In het advies doet de AWTI drie hoofdaanbevelingen. Allereerst is het advies om ervoor te zorgen dat onderzoekers en ondernemers elkaar vaker vinden en beter samenwerken. Het kabinet onderschrijft deze aanbeveling. Om die reden is één van de sporen in het actieplan bij deze visie gericht op het vergroten van de interactie tussen onderzoekers en ondernemers. De AWTI doet verder de aanbeveling om de kennisuitwisseling via mensen te bevorderen. De professional doctorate pilot is een eerste stap om invulling te geven aan dit advies. Ten slotte benadrukt de AWTI het belang van het stimuleren van valorisatie op maat met professionele ondersteuning. In het verlengde van deze aanbeveling streeft dit kabinet naar een cultuur op kennisinstellingen waar ondernemend gedrag wordt beloond. Met het actieplan zetten we concrete stappen om zo'n cultuur te bevorderen. Naast de drie hoofdaanbevelingen uit het advies, heeft de analyse van de AWTI een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze visie."

---

4. Kamerbrief ministers van EZK en OCW, Kamerstukken II, 2022–2023, 33 009, nr. 117, p. 19-20.

Achtergrondstudies en overige publicaties

2.1 Stimulating interdisciplinary research (Technopolis)

Technopolis Group heeft in opdracht van de AWTI een studie uitgevoerd naar hoe Duitsland, het VK, Finland en de Europese Unie te werk gaan bij het stimuleren van interdisciplinariteit en wat Nederland daarvan kan leren.

Uit het onderzoek blijkt dat, hoewel Nederland al veel vergelijkende maatregelen treft als de onderzochte landen, er een aantal lessen te trekken zijn. Deze omvatten het formuleren en kiezen voor thematische prioriteiten, het verbeteren van de processen ter beoordeling van interdisciplinaire onderzoeksvorstellen, en het ontwikkelen van competenties om interdisciplinaire onderzoeken te organiseren.

Het onderzoeksrapport biedt een rijke weergave van de uiteenlopende activiteiten die in Duitsland, het VK, Finland en de Europese Unie worden ontplooid ter stimulering van interdisciplinariteit. De onderzoekers maken een analytisch onderscheid tussen activiteiten op het niveau van nationale of centrale overheden, op het niveau van publieke organisaties zoals onderzoeksfinanciers, belangenbehartigers en wetenschapsraden, en op het niveau van kennisinstellingen. Op al deze niveaus wordt in alle landen gewerkt aan het stimuleren van interdisciplinariteit.

De onderzoekers concluderen dat interdisciplinariteit al geruime tijd op de nationale of centrale strategische beleidsagenda staat, maar vaak is dat impliciet als onderdeel van maatschappelijke opgaven. Op het niveau van publieke organisaties, zoals onderzoeksfinanciers, belangenbehartigers en wetenschapsraden, wordt explicieter rekening gehouden met interdisciplinariteit. Niet als doel op zich, maar wel door bijvoorbeeld meer tijd of middelen te reserveren vanwege de extra uitdagingen die opkomen bij interdisciplinair onderzoek. Tot slot wordt geconcludeerd dat op het niveau van kennisinstellingen verschillende initiatieven ondernomen worden ter stimulering van interdisciplinariteit, zoals het creëren van gezamenlijke ruimten ('shared spaces') of interdisciplinaire onderwijsprogramma's.

In een vergelijking met de Nederlandse situatie, valt op dat veel vergelijkbare initiatieven bestaan in de onderzochte landen. Toch kunnen de onderzochte initiatieven buiten Nederland als inspiratie dienen voor het verder stimuleren van interdisciplinariteit in Nederland. Dit rapport biedt een rijk overzicht daartoe, waaruit voor het advies Grenzeloos onderzoeken dankbaar geput is.

2.2 How National Governments and Research Institutions Safeguard Knowledge Development in Science and Technology (LeidenAsiaCentre – Universiteit Leiden)

In opdracht van de AWTI heeft het LeidenAsiaCentre (LAC) het kennisveiligheidsbeleid in verschillende landen vergeleken. De bestudeerde landen waaronder Australië, Frankrijk, Taiwan en de Verenigde Staten, hebben elk een andere aanpak. Deze aanpak hangt af van de nationale politieke context, geografische ligging, ervaring met buitenlandse inmenging en de mate van internationalisering van hoger onderwijs en onderzoek. De nationale aanpakken variëren in hun omvang, in hun praktijk-gerichtheid, en de rollen die overheid, onderzoeks- en onderwijsinstellingen spelen.

De studie laat een verband zien tussen enerzijds de effectiviteit van de aanpak en anderzijds de coherentie, pragmatisme en de coördinatie van het beleid. Ook de ondersteuning van de overheid voor bottom-up initiatieven is belangrijk. Het rapport inventariseert verschillende best practices. Deze omvatten: de stimulering van internationale samenwerking en afstemming voor de ontwikkeling van standaarden voor kennisveiligheid; een aanpak die de 'securitization' van de onderzoekssamenwerking voorkomt; en het opzetten van organisaties die de directe communicatie tussen overheid en kennisinstellingen bevordert.

Overige activiteiten en externe contacten

3.1 AWTI-Jaarsymposium Nieuwe coalities voor onderzoek & innovatie

De AWTI organiseerde op 21 april 2022 een drukbezocht symposium met als thema 'maatschappelijke co-creatie van onderzoek en innovatie'. Daarbij ging het om nieuwe manier van onderzoek doen en innoveren door coalities met daarin niet alleen institutionele partijen (bedrijven, kennisinstellingen, overheden) maar ook burgers, niet-experts, consumenten, patiënten en cliënten.

Deze dag was het eerste publieke optreden van de nieuwe AWTI-voorzitter Eppo Bruins. Samen met de dagvoorzitter, Desiree Hoving, opende hij de middag. Vier voorbeelden uit twee belangrijke thema's stonden centraal: 'zorg en gezondheid' en 'circulariteit en duurzaamheid'.

Op de Pier in Scheveningen leverden inspirerende sprekers een bijdrage om aan de hand van concrete voorbeelden meer inzicht te krijgen in het hoofdonderwerp van het symposium. Hoe zien nieuwe coalities er binnen die thema's uit en welke lessen kunnen we daaruit leren. Pallas Agterberg, Challenge Officer bij Alliander ging in op het centrale thema co-creatie. In haar keynote onderscheidde Pallas vijf elementen waar goede transities rekening mee moeten houden: transities kennen een technische, sociale, financiële, fysieke als regelgevingskant. Daarnaast benadrukte ze ook drie ingrediënten voor succes: (1) de startup methodiek, (2) het vormen van ecosystemen rondom sterktes en (3) *moonshots*.

Thema Zorg en Gezondheid

Marianne van der Steen, medeoprichter van RegMed XB en hoogleraar Ondernemerschap in de Gezondheidszorg, zoomde in op de regeneratieve geneeskunde. Vervolgens ging Gaston Remmers, o.a. directeur van Mijn Data Onze Gezondheid (MD|OG), in op de missie van MD|OG om de data, kennis en inzichten van burgers rondom hun eigen gezondheid tot waarde te brengen. Gaston zoekt naar manieren waarop het collectieve, gevestigde deel van de gezondheidszorg samen kan gaan met individuele speurzinnen en actie.

Thema Circulariteit en Duurzaamheid

Flip the City is een startup die eendenkroos omzet in duurzame tegels om zo biodiversiteit, hittestregulatie en waterregulatie te verbeteren en werkt volledig circulair. Emma Raaijmakers en Jurien Kester van Flip the City onderscheidden drie uitdagingen als het gaat om samenwerking tussen startups en overheidsinstanties; startups verdienen een eigen type beoordelingscriteria bij samenwerkingen, bij overheidsinstanties zelf is kennis nodig over circulaire startups en tenslotte moet er vertrouwen gekweekt worden.

Als laatste spreker betrad Tessa de Haas, van DuurzaamDoor, het podium. DuurzaamDoor is een kennisprogramma dat partijen met een focus op de groene en duurzame economie bij elkaar brengt om samen te werken en van elkaar te leren. DuurzaamDoor probeert partijen te leren transformeren. Tessa noemt verschillende ingrediënten voor succes. Ten eerste moet visie voorop staan in transformatie. Als tweede ingrediënt noemt Tessa 'Verder gaan en Volhouden'. En als laatste ingrediënt noemt ze 'focus' in regionale samenwerking om zo transformatie te realiseren.

De deelnemers hadden deze middag het laatste woord na alle inspirerende verhalen. Het belang van de visie voorop zetten, bijvoorbeeld door middel van *moonshots* of het centraal zetten van de transitievraag werd als belangrijkste succesfactor genoemd. Daarna als tweede het belang van regionale ecosystemen en als derde het belang van ondernemerschap en leiderschap.

3.2 INNOvember

Op 18 november 2022 heeft de AWTI een sessie georganiseerd op het jaarlijkse evenement van de Rijks Innovatie Community (RIC) INNOvember. Onder leiding van raadsmedewerker Hamilcar Knops werd ingegaan

op het onderwerp 'transformatiegericht innovatiebeleid', een onderwerp waarover de AWTI in 2023 advies zal uitbrengen. Na een inleiding door raadsmedewerker Annelieke van der Giessen over de vraag waarover de AWTI advies wil geven volgde een presentatie vanuit het ministerie van EZK over de huidige ontwikkelingen in het innovatiebeleid. Vervolgens kwamen ervaringen uit drie verschillende gebieden aan bod: iemand van het ministerie van I&W vertelde over hoe je sociale en technologische innovatie samen kunt brengen in de sector transport en logistiek; daarna volgde een presentatie vanuit het Nationaal Comité advies dierproevenbeleid over de weerbaarheid van de transitie naar proefdiervrij onderzoek; de derde praktijkcasus ging over innovatie met betrekking tot chemische stoffen en werd gepresenteerd door iemand van het ministerie van I&W. Raadslid Ellen Moors gaf haar reflectie op de verschillende bijdragen, wat een mooie basis vormde voor de slotdiscussie.

3.3 Samenwerking andere adviesraden

De voorzitters van de strategische adviesraden komen een aantal malen per jaar bijeen. De secretarissen overleggen ongeveer vijf keer per jaar. De AWTI heeft actief aan de fysieke en virtuele bijeenkomsten deelgenomen.

In 2022 is er een speciaal voorzittersoverleg geweest over Oekraïne. Er is gesproken over de effecten van de oorlog en wederzijdse afhankelijkheid.

Daarnaast draagt de AWTI ook bij aan de gezamenlijke nieuwsbrief die de adviesraden een aantal keer per jaar uitbrengen.

In 2022 bracht de AWTI twee publicaties uit die voortkomen uit de samenwerking met andere adviesraden:

- de bijdrage 'Loop een stukje harder voor de jeugd' aan de bundel *Jongeren en het zorgen voor hun morgen* (zie paragraaf 1.3 van dit jaarverslag);
- de bijdrage aan de publicatie van de gezamenlijke adviesraden onder leiding van de WRR: *Coronasenario's doordacht: Handreiking voor noodzakelijke keuzes* (zie paragraaf 1.4 van dit jaarverslag)

3.4 Internationale samenwerking

In internationaal verband neemt de AWTI deel aan de overleggen van de Europese zusterorganisaties. Op 19 en 20 mei 2022 woonde de AWTI de jaarlijkse voorjaarsbijeenkomst bij voor alle secretaris-directeuren van de Europese adviesraden voor wetenschap, technologie en innovatie, georganiseerd door Danish Council for Research and Innovation (DFiR). Naast een update van de activiteiten van de aangesloten adviesraden is er gesproken over de rol van universiteiten in kennistransfer en de perspectieven voor wetenschap, technologie en innovatie als gevolg van de oorlog in Oekraïne.

Vervolgens bracht de DFiR op 12 september 2022 een werkbezoek aan Nederland waaronder aan de AWTI. Secretaris-directeur Essers en raadsmedewerker Van der Giessen gaven aan de Deense raadsleden en bureaumedewerkers een presentatie over het Research en Innovatie Systeem in Nederland.

Op 20 en 21 oktober 2022 werd door de Swiss Science Council (SSC) het voorzittersoverleg van de Europese adviesraden gehost. Tijdens deze bijeenkomst is er kennisgemaakt met een aantal voorzitters en zijn werkprogramma's, en werkwijzen besproken met raden uit verschillende landen. Gedurende deze bijeenkomst zijn de resultaten uit de eerdere adviesrapporten Beter van Start en Kansen Pakken met Kennis toegelicht. Ook vanuit de Europese context zijn de aanbevelingen zeer bruikbaar.

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren & Ondernemen (VARIO) bracht op 7 en 8 november 2022 een werkbezoek aan Nederland (Brainport Eindhoven e.o.) waarbij de AWTI ook was uitgenodigd. Beide raden hebben van gedachten gewisseld over de werkwijze van de AWTI als raad, over samenwerking op het advies Kentering in het WTI-beleid én namen een doorkijk op het werkprogramma 2023.

3.5 Relatie met parlement en regering

Net als voorgaande jaren sprak de voorzitter (samen met medewerkers van het bureau) op reguliere basis met verschillende Tweede Kamerleden. Adviezen van de AWTI worden regelmatig betrokken bij debatten in de Tweede Kamer. Wanneer op de agenda onderwerpen staan waar adviesrapporten over zijn gepubliceerd, stuurt de AWTI een factsheet aan de Kamer met daarin de belangrijkste bevindingen en adviezen.

Op 13 januari 2022 verzorgden secretaris-directeur Essers, raadsleden Heimovaara en Moors en raadsmedewerkers Knops en Eveleens een technische briefing voor de Vaste Tweede Kamercommissie voor EZK over het advies Kansen pakken met kennis – Hoe onderzoekers en ondernemers elkaar beter vinden. Tijdens het symposium van de Tweede Kamer op 23 en 24 mei 2022 met als thema Beweren en Bewijzen verzorgde de voorzitter een keynote, geïnspireerd door het advies Rijk aan kennis.

Op 6 april 2022 had een delegatie van de raad een kennismakingsgesprek met de minister van OCW. Ook hadden voorzitter Bruins, raadslid Benschop en secretaris-directeur Essers op 18 augustus 2022 een kennismakingsgesprek met de minister van Klimaat, Rob Jetten. Op 23 november sprak de voorzitter met de minister-president over het werkprogramma en diverse AWTI-gerelateerde onderwerpen.

Voorzitter, secretaris en een delegatie van de raad hebben op structurele basis enkele malen per jaar een overleg met de DG van OCW (HBWE) en van EZK (B&I). Door het jaar heen wordt regelmatig met de ministeries van EZK en OCW gesproken over de programmering van de raad. Ook is er overleg met ambtenaren van de relevante ministeries aan het begin en aan het eind van een adviestraject.

Communicatie

4.1 Communicatiestrategie

In 2022 heeft de AWTI verder gewerkt aan de implementatie van de communicatiestrategie. Voor het zo goed mogelijk laten landen van de adviezen is het immers van groot belang dat de adviezen en standpunten bij de doelgroepen bekend zijn en worden gezien als impactvol. Impactvol betekent dat er kennis van wordt genomen en dat de adviezen van invloed zijn op het beleid van het kabinet. De AWTI heeft het gebruik van social media geïntensiveerd (website, LinkedIn en Twitter). Begin 2022 is een strategische communicatieadviseur aangenomen om de publicatie van adviezen te begeleiden. Vanwege de coronacrisis was het fysiek soms moeilijk om bijeenkomsten te organiseren. Om toch contact te houden met de mensen 'in het veld' heeft de AWTI gebruik gemaakt van livestream en video-opnames. Deze opnames zijn geplaatst op de website van de AWTI. Ook is de link hiervan gedeeld op de sociale mediakanalen van de AWTI.

4.2 AWTI e-mail alert

De AWTI attendeert geïnteresseerden wekelijks per e-mail op actuele nationale en internationale artikelen en documenten die relevant zijn voor het wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid. Deze e-mail alert heeft een groeiend aantal abonnees, inmiddels ruim 3700, en wordt goed gewaardeerd. De e-mail alert is ook te lezen via de website van de AWTI.

4.3 Gezamenlijke Nieuwsbrief Adviesraden

De Gezamenlijke Nieuwsbrief Adviesraden is een digitale coproductie van aantal adviesorganen, waaronder de RSJ, NLsportraad, Ceg, RVS, Raad voor Cultuur, AIV, Rli, ROB, Onderwijsraad, WRR, ACVZ, SER, KNAW en de AWTI. Deze nieuwsbrief biedt actuele informatie over komende en recent verschenen adviezen, kabinetsreacties, publicaties en activiteiten. De digitale nieuwsbrief verschijnt regelmatig via een e-mail. Momenteel zijn er ruim 2000 abonnees. De nieuwsbrief is in 2022 vijfmaal uitgekomen.

Gezamenlijke
Adviesraden

Organisatie en personeel

5.1 De raad

De AWTI bestond in 2022 uit tien leden, inclusief de voorzitter. De raad heeft elf keer plenair vergaderd. Naast de plenaire bijeenkomsten komen raadsleden en raadsmedewerkers in kleinere samenstellingen bijeen, in projectgroepen die de adviezen van de raad voorbereiden. Deze projectgroepvergaderingen hebben zo'n 15 keer plaatsgevonden.

De samenstelling van de raad was in 2022 als volgt:

Dr. E.E.W. Bruins Voorzitter (voorzitter) (per 1 april)
 Dr. ir. J.P.H. (Jos) Benschop
 Prof. dr. R. (Roshan) Cools (tot 1 augustus 2022)
 Prof. dr. ir. K. (Koenraad) Debackere
 Prof. dr. ir. T.H.J.J. (Tim) van der Hagen (tot 1 augustus 2022)
 Dr. ir. S. (Sjoukje) Heimovaara
 Prof. dr. J. (Jolanda) Kluin (per 1 december 2022)
 Drs. N. (Nienke) Meijer (tot 1 mei 2022)
 Prof. dr. E. (Ellen) Moors
 C. (Chokri) Mousaoui
 Drs. J.L. (Anka) Mulder (per 1 december 2022)
 Dr.h.c. M. (Marleen) Stikker
 Prof. dr. V. (Vinod) Subramaniam (per 1 december 2022)

5.2 Secretariaat

Het secretariaat ondersteunt de raad inhoudelijk en facilitair bij zijn werkzaamheden. De samenstelling van het secretariaat was in 2022 als volgt:

P.W.J. (Patrick) Essers (secretaris-directeur)

Wetenschappelijke staf

J.M.V.(Justien) Dingelstad MSc (junior raadsmedewerker) (tot 1 februari 2022)
 Dr. C.P. (Chris) Eveleens (senior raadsmedewerker)
 Drs. A.M. (Annelieke) van der Giessen (senior raadsmedewerker, plaatsvervangend secretaris-directeur)
 B.A.A. (Bart) Gulden MSc MA (junior raadsmedewerker) (per 1 april 2022)
 J.D. de Hoogen MSc BA (junior raadsmedewerker)
 Dr. mr. H.P.A. (Hamilcar) Knops (senior raadsmedewerker)
 O.A. (Ottilie) Nieuwenhuis MSc (raadsmedewerker)
 E. (Esther) Stoeten (communicatieadviseur) (per 1 maart 2022)
 Dr. K.A. (Kathleen) Torrance (senior raadsmedewerker) (gedetacheerd bij BZK/UBR)
 Dr. T. van Viegen (raadsmedewerker) (per 1 maart 2022)

Ondersteuning

D.S. (Diana) Hanss (directiesecretaresse, 10 januari - 1 september 2022)
 N.F. (Natascha) van Herk (directiesecretaresse gedetacheerd vanuit JenV/OM, 1 september - 31 december 2022)
 A.F. Kho (communicatiemedewerker) (per 9 mei 2022)
 S. (Sharita) Koesal (directiesecretaris)
 E. (Esther) de Swart (communicatiemedewerker) (tot 1 augustus 2022)

Rijkstraine

Paul van der Sande (tot 1 maart 2022)

Craig Vis (per 1 september 2022)

Stagiaire

Sabine Jaegers (21 maart tot 21 juni)

5.3 Financiën

De AWTI heeft een jaarbudget van ca. 1,4 miljoen euro. Het merendeel van dit budget (ca. 1,2 miljoen euro) gaat naar personele kosten: vergoedingen van raadsleden en voorzitter en salariskosten van het secretariaat. Verder heeft de AWTI ca. 247.000 euro besteed aan inhuur van externe deskundigen voor het uitvoeren van beleidsstudies, communicatiestrategie, infographics, fotografie etc. Operationele kosten (drukwerk, ICT, symposium) vormen de resterende kostenposten. Over de besteding van middelen die de AWTI van OCW en EZK ontvangt, legt de organisatie op reguliere wijze verantwoording af aan deze departementen.

AWTI-publicaties in 2022

Adviezen

- April – Grenzeloos onderzoeken. Stimuleer interdisciplinariteit met twee onderscheidende overheidsrollen
- April – Briefadvies over de Nationale Wetenschapsagenda (NWA)
- Mei – Jongeren en het zorgen voor hun morgen. Inspiratiebundel van veertien adviesraden
- September – Coronascenario's doordacht: Handreiking voor noodzakelijke keuzes. Gezamenlijke rapportage onder coördinatie van de WRR.
- September – Samen grip krijgen op wicked problems: lessen uit de coronacrisis (essay)
- November – Kennis in conflict. Veiligheid en vrijheid in balans
- December – Brief Duiden van de kwaliteiten van wetenschap

Achtergrondstudies

- April – Stimulating interdisciplinary research (Technopolis)
- November – How National Governments and Research Institutions Safeguard Knowledge Development in Science and Technology (LeidenAsiaCentre)

Jaarverslag 2021

- April – Jaarverslag 2021

Overige

- Januari – AWTI presentatie: Technische briefing aan de vaste Kamercommissie EZK van het advies 'Kansen pakken met kennis'. Hoe onderzoekers en ondernemers elkaar beter vinden
- April – AWTI-Brief: Brief aan de minister van OCW: Naar een krachtig stelsel klaar voor de toekomst
- Mei – AWTI: Keynote Eppo Bruins kennisevenement Beweren en Bewijzen van de Tweede Kamer: Hoe kan Kamer haar kennispositie versterken?
- Juni – AWTI: Bijdrage voor het Tweede Kamer commissiedebat van de vaste Kamercommissie OCW over de beleidsbrief 'Hoger onderwijs en wetenschap'
- November – AWTI: video 'Maak kennis met de AWTI'
- November – AWTI: Gezamenlijke verklaring van vijf Europese zusterorganisaties: Statement of European Science, Technology and Innovation Councils of the Current Situation of the Academic Community in Iran
- November – Lezing Eppo Bruins ter gelegenheid van het Jaarcongres van Regieorgaan SIA: 'Meer geld naar praktijkgericht onderzoek door hogescholen'
- December – AWTI-brief: Brief aan de minister van OCW: 'Toekomstverkenning n.a.v. het bestuursakkoord 2022 hoger onderwijs en wetenschap'

Werkwijze

Jaarlijks stelt de raad een werkprogramma op met daarin de voorgenomen adviesonderwerpen. Dit programma wordt na vaststelling door de minister van OCW toegestuurd aan de Tweede Kamer. Het werkprogramma vormt de basis voor de adviezen. Aan het werkprogramma gaat een raadpleging van diverse partijen vooraf, zoals Kamerleden, ministeries, belangenorganisaties, andere adviesorganen en kennisinstellingen.

De AWTI adviseert veelal over het kennis- en innovatiebeleid op verzoek van de ministers van OCW en EZK. Soms vragen andere departementen de AWTI om advies. Het komt ook voor dat de raad op verzoek van de Tweede Kamer of uit eigen beweging adviseert.

Adviesaanvraag

Vaak betreft het een verzoek om een uitspraak over, of onderbouwing van, beleid. Bijvoorbeeld over de rol en positie van het publiek toegepast onderzoek in Nederland, of over de wisselwerking tussen de diplomatie en het terrein van de wetenschap, technologie en innovatie. De adviesvraag krijgt aan de start van het adviestraject nadere focus in overleg tussen AWTI en de aanvragers.

Ongevraagde adviezen

Soms werpt de AWTI zelf een adviesonderwerp op, bijvoorbeeld omdat hij een zorgwekkende ontwikkeling signaleert. Dat zijn de ongevraagde adviezen. In 2022 heeft de AWTI ongevraagd (brief)adviezen uitgebracht. Eigen onderwerpen en adviesaanvragen vormen samen het Werkprogramma van de AWTI.

Het adviestraject

De raad stelt vervolgens een aanpak voor het adviestraject vast. Daarin komt de afbakening van het advies aan de orde, maar ook de opzet: het al of niet laten uitvoeren van een achtergrondstudie, te houden interviews, te organiseren werkconferenties, in te brengen internationaal vergelijkende dimensie, te bestuderen literatuur of af te leggen bezoeken. De AWTI hecht daarbij zeer aan input van, en interactie met, de partijen uit 'het veld' waarover het advies gaat. Tijdens het adviestraject bespreekt de plenaire raad verschillende malen over inhoud en voortgang van het advies.

Projectgroep

In de meeste gevallen wordt een projectgroep gevormd, die een bijzondere betrokkenheid heeft bij de totstandkoming van het advies. De projectgroep bestaat uit twee tot vier raadsleden en twee stafleden, en wordt voorgezeten door één van de raadsleden. Zij leveren ook extra inspanningen bij het uitdragen van het advies, zoals het voorzitten van een werkconferentie of het te woord staan van de pers.

Adviestekst

Aan het einde van het traject wordt de adviestekst, meestal in meerdere ronden, plenair besproken in de raad. De raad moet akkoord gaan met de integrale tekst, voordat het advies wordt uitgebracht. Mocht een lid ter vergadering een afwijkend standpunt inbrengen, dan kan hij over dat standpunt een afzonderlijke nota bij het advies voegen.

Over de lijn van het advies wordt in de fase voorafgaand aan vaststelling vaak ook met relevante belanghebbenden en sleutelfiguren gesproken. Ook worden coreferenten ingezet die een conceptadvies kritisch becommentariëren, bijvoorbeeld om draagvlak te creëren maar ook om feiten te checken.

Uitbrengen van het advies

Op het moment dat de voorzitter het advies aan de minister(s) of Kamer aanbiedt, wordt het openbaar. Het uitbrengen gaat altijd vergezeld van een persbericht en soms met een persconferentie of congres. Het kabinet is

vervolgens bij wet verplicht binnen drie maanden te reageren op een gevraagd advies van de AWTI. De AWTI stuurt het advies ook toe aan de betrokken vaste Kamercommissie.

Betrokkenheid

Raadsleden zijn op persoonlijke titel lid van de AWTI. Zij zijn benoemd vanwege hun specifieke deskundigheid en ervaring. Op de website van de AWTI zijn de relevante hoofd- en nevenfuncties van de raadsleden opgenomen. Als een raadslid vanuit een hoofd- of nevenfunctie betrokkenheid heeft bij een adviesonderwerp, dan wordt dit bij de samenstelling van de projectgroep meegewogen. Op de website wordt gepubliceerd aan welke projectgroepen een raadslid deelneemt.